

ВИСНОВОК

творчого керівника та наукового консультанта,
кандидата мистецтвознавства, доцента, професора кафедри композиції,
інструментовки та музично-інформаційних технологій
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського

КОВАЛНАСА МИКОЛИ АНАТОЛІЙОВИЧА

про творчий мистецький проект та його наукове обґрунтування
аспірантки творчої аспірантури кафедри композиції,
інструментовки та музично-інформаційних технологій
Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського

СУК ОЛЕКСІЇ ОЛЕКСАНДРІВНИ

«РОËТАЕ MINĀRES» ДЛЯ СОПРАНО, ВІОЛОНЧЕЛІ, ВЕЛИКОГО СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ ТА ЕЛЕКТРОНІКИ ЗА ПОЕЗІЯМИ ВІКТОРА РЕКАЛА

НОВІТНІ ЗАСОБИ АКУСТИЧНОЇ ТА ЕЛЕКТРОАКУСТИЧНОЇ ВОКАЛЬНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

Творчий мистецький проект Олексії Сук – семичастинний вокально-симфонічний твір «Roëtae minōres» для сопрано, віолончелі, великого симфонічного оркестру та електроніки за поезіями Віктора Рекала, і наукова складова – обґрунтування творчого мистецького проекту «Новітні засоби акустичної та електроакустичної вокальної композиції».

Унікальність представленого до захисту творчого проекту полягає, насамперед, у непересічності художньої ситуації, коли молода авторка музики поєднує в собі досить рідкісні мистецькі властивості – професійної академічної композиторки, сольної різнопланової вокалістки та фахівця й дослідниці електронних і комп'ютерних музичних технологій, а автор поезій – відомий український музикант-віолончеліст, проте власне як знаний поет він достатньо молодий. Тому й назва творчого проекту – «Roëtae minōres» – у певному сенсі віддзеркалює цей своєрідний мистецький діалог самобутніх і багатообіцяючих «початківців». Цикл «від “мінорних поетів”» – це ще й

оригінальна музично-поетична рефлексія обох молодих авторів на воєнні події, пов'язані з російською агресією. Важливою та непересічною концептуальною складовою даного творчого проєкту є те, що сольні партії вокалу та віолончелі передбачені за участі автора музичної композиції О. Сук (сопрано та електроніка) і автора віршів В. Рекала (віолончель), що в нинішніх умовах, на жаль, цілком не вдалося реалізувати, і партію віолончелі виконав Ігор Ковальчук.

Специфічною ознакою поезій В. Рекала є витончена стилістика й характерна особлива музикальність викладу віршів, що створює вишукані та різноаспектні можливості сполучення з музичним текстом і залучення новітніх виразових вокальних технік. Так, вокальна партія у даному творі містить концептуальне використання акустичних та електроакустичних вокальних прийомів (зокрема, електронну обробку голосу в реальному часі з використанням різних ефектів, включно з обертоновими експериментами зі звуком), розширюючи композиційні можливості музичної форми і фактурної тканини. Тож композиційно-драматургічна ідея багаточастинного вокально-симфонічного твору «Poëtae minores» полягає в об'єднанні різних тембрових характеристик вокального, віолончельного, оркестрового та електронного звучань в єдине ціле, а також їх різноманітні «ансамблеві» поєднання.

Особливим виконавським аспектом, зокрема концертної реалізації проєкту є створення композиції як модульної системи (яка формується з деталей-частин для різних складів, тембрів, проте всі складові витримані в одному стилі – стилі даного проєкту, що передбачає використання різноманітних акустичних та електроакустичних звучань з виразним акцентом на новітні вокальні техніки), тож необхідна для художнього сприйняття цілісність конструкції забезпечується характеристиками музичного матеріалу. У свою чергу, це створює доволі рідкісну ситуацію, пов'язану з непередбачуваним для слухача алеаторичним ефектом, адже кожна частина може бути виконана окремо, як самостійний твір, також можливі практично будь-які поєднання частин (при збереженні цілісного враження від композиції), а також як цілісний цикл. Кількість та конкретне поєднання таких елементів у концерті залежить від умов (акустичних, технічних тощо) концертного приміщення і доступності великого симфонічного оркестру. Своєрідна модульна система циклу не виключає й появу нових музично-поетичних «модулів» у створеному авторському стилі даного творчого проєкту, зберігаючи текстову основу поезій Віктора Рекала, вокальні техніки (акустичні та електроакустичні) сольного виконання

Олексії Сук і широкі перспективи реалізації, яка можлива як у вигляді окремого симфонічного концерту, так і в рамках музичних фестивалів, проєктів електроакустичної музики, різноманітних науково-творчих і виконавських семінарів-практикумів.

Наукова складова творчого мистецького проєкту – наукове обґрунтування «Новітні засоби акустичної та електроакустичної вокальної композиції» – є самостійним дослідженням на актуальну й перспективну тему, що передбачає, зокрема, розгляд даного вокально-симфонічного твору в аспектах особливостей і взаємодії акустичних та електроакустичних засобів сучасної вокальної композиції. Тож одним із суттєвих аспектів та особливою ознакою дослідження є те, що його результати одразу ж отримують свою апробацію у найбільш системному та вагомому вигляді – в художньому творі, який, у свою чергу, одразу ж стає одним із об'єктів дослідження.

Структура кваліфікаційної наукової праці чітко окреслена та логічно вибудована, виклад матеріалу загалом коректний та цілеспрямований, музично-аналітична складова роботи логічно впливає з теоретичних передумов, а висновки переконливі й аргументовані. Аналіз доволі складного та специфічного виконавсько-технологічного матеріалу сучасної вокальної композиції виконаний на досить високому фаховому рівні, із залученням провідних наукових і виконавсько-методичних надбань вітчизняних і світових фахівців, зокрема виконавців-практиків. Тому вже сама поява такої роботи та її важливість у сенсі додаткового інформаційного та навчально-методичного матеріалу є, безумовно, явищем цілком позитивним, як у сенсі творчо-композиторському, так і власне вокально-виконавському.

Творчий мистецький проєкт Олексії Сук має усі необхідні концертні апробації (у т.ч. в концерті Інтернаціонального міні-фестивалю електроакустичної музики «Le jour du haut-parleur» у Парижі 24 червня 2023 р.) та дві наукові публікації у фахових виданнях. На майстер-класах, мистецьких проєктах, концертах та фестивалях за темою творчого мистецького проєкту автором виконані численні твори зарубіжних та сучасних українських молодих композиторів, а також композиції з авторського циклу. Матеріали дослідження представлені в доповідях на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях та майстер-класах.

Актуальність, наукова новизна та практична значущість творчого мистецького проєкту Олексії Сук не викликає жодних сумнівів, адже у сучасній композиторській практиці із застосуванням новітніх технік створено

новий оригінальний художній продукт актуального мистецтва, що зайвий раз (такий незайвий, особливо в часи складних випробувань держави!) свідчить про те, що українська музика знаходиться у руслі найактуальніших тенденцій світового музичного мистецтва (композиторського, виконавського, музично-технологічного).

Отже, враховуючи те, що творча та науково-дослідницька складові вказаного мистецького проєкту виконані на високому професійному рівні та піднімають актуальну щодо сучасної композиторської та вокально-виконавської практики проблематику, яка має суттєву перспективу в реалізації майбутніх творчих ідей, виконавських практик і наукових досліджень, вважаю, що творчий мистецький проєкт Олексії Олександрівни Сук відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендованим до захисту в спеціалізованій разовій раді на присудження ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

Творчий керівник та науковий консультант
кандидат мистецтвознавства, доцент,
виконувач обов'язків професора
кафедри композиції, інструментовки
та музично-інформаційних технологій
НМАУ ім. П.І.Чайковського

Микола Ковалінас

